

SZARVAS és VIDÉKE

TARSADALMI ES SZÉPIRODALMI HETILAP.

Szerkesztőség:

Beliczey utca 11. szám, hova a lap szellemi részét illető közlemények küldendők.
Kéziratok vissza nem adatnak.
BÉRMENTETLEN LEVELEK EL NEM FOGADTATNAK.

Előfizetési árak:

Egész évre . . . 4 ft. — Félévre . . . 2 ft.
Negyedévre . . . 1 ft. — Egyes szám . 8 kr.
MEGJELEN HETENKINT EGYSZER VASÁRNAP.

Kiadóhivatal:

Beliczey-utca 11. szám. (saját ház,) hová az előfizetési pénzek intézendők.
Hirdetéseket jutányos áron elfogad.
BÉLYEGDIJ MINDEN HIRDETÉSÉRT 30 KRAJJCÁR.

Sztrájk.

Az 1897-ik esztendő fekete betűkkel lesz beírva közgazdasági életünk történetének könyvébe. Az elválasztó vonal, mely az egyes társadalmi osztályok között fennállott, szinte hihetetlen mértékben kiélesedett és a munkás és munkaadó közti viszony oly tarthatatlanná vált, hogy a ma konok ellenséggént szemben álló társadalmi és közgazdasági faktorok közt a legalább türehető viszonynak helyreállítása immár legégetőbb gondját képezi mindazon tényezőknek melyeknek megadatott, hogy akár egyéni értékük akár elfoglalt pozíciójuk folytán az államéletet érdeklő mindennemű dolgokra döntő befolyást gyakoroljanak.

Szándékosan irtuk, hogy döntő befolyást Mert ha valamikor, ugy most mindenestre szükség lesz arra, hogy súlyjal bíró faktorok lépjenek közbe. Ha a sztrájk esetek csak szórványosak lettek volna, bátran rábízhattuk volna a dolog elintézését azokra a békéltető bizottságokra melyek esetről esetre összeültek és a legtöbb esetben sikeresen is végezték feladatukat. De abban a pillanatban, amikor a sztrájkok megszüntek pusztán tünetek lenni, hanem eszközökké váltak a munkások kezében, melylyel ép ugy akartak élni, mint a többi szerszámjukkal, mikor a sztrájk egyenértékűvé vált a kaszával, kapával kalapáccsal, sőt a munkás még inkább bizott abban mint emezekben, akkor sorompóba kell lépniök azoknak is, akik eddig csak a közvetlenül érdeklődőkre bízták a saját házuk elintézését.

Mert nem egyes társadalmi osztályok azok, melyek jóvólta, sőt létezése függ attól, mikor tetszik a munkásoknak sutba vágni kenyérkereső eszközeiket. A sztrájk, mai jelentőségében, amikor mindenki fegyverül használhatja föl, még ha csak fenyegetőzésre is, valóságos közgazdasági veszedelem, mely amennyire jobban fog ter-

jedni, annál gyöngébbek lesznek azok az alapfalak, melyeken egy egészséges társadalmi, és ennek minden igényét kielégítő közgazdasági életnek nyugodnia kell. Egyes osztályok nyomorúságát megérik a többiek is, és egy általános felfordulás mint dühödt hullámcsapás ejtheti el még azokat is, akik látszólag alig biztos rőpardon állottak.

Különbözik a társadalomnak egyetlen osztálya mely a sztrájkból ki nem vette volna a maga részét. Kezdődött az aratók sztrájkjával melynek előszele kísértet már akkor, mikor az elvetett búzaszem még ki sem dugta fakadó rügyeit. És teljes erővel kitört akkor, mikor fájdalom, nem nagyon dus arany kalászok ott ringtak a tágas rónaságon, még kevesebbé téve a gazdának amugy is keserves helyzetét.

Ez a sztrájk annak idején közbelépésre bírta a hatóságokat. És miközben a legnagyobb erőfeszítéssel iparkodtak segíteni a sztrájk által okozott bajokon — vér is elég folyt el az alatt — komoly megfontolás tárgyává tették a sztrájk okait is de orvosszert egyet sem ajánlottak. Pedig éppen az aratók sztrájkjánál eléggé kézenfekvő volt a dolog. Tudvalevő hogy az arató munkások többnyire részért dolgoznak. A Tiszántélen a termés 13—14, a Dunántul 9—10-ed része a termésnek jut a munkásoknak bérül. Az idej rossz termésből a munkások nem akarták kivenni részüket. És bizony mi türes-tagadás, volt is egy kis igazság eljárásukban. Az a szegény munkásnép, mely egész télen át sovárogyva várja azt az időt, hogy ujjabb télire valót gyűjtessen, rossz termés idején csak ugy, vagy még jobban megdolgozik, mint mások. Az ő keze munkájának effektív értéke van, melynek nem szabad függnie sem a termés minőségétől, sem a gabonáruk hullámzásától. A munkás keserves veritékét viszi oda, ahová a gazda talán egész vagyonát befektette, de azért van abban valami méltánytalanság, hogy a koczkazatból a munkás

is kivegye részét. A gazda és arató közti viszony törvényhozási úton könnyen volna szabályozható, ha a munkás teljesen függetlenül a normális vagy abnormis viszonyoktól munkabérül egy szigoruan precizizozott minimáumot volna köteles elfogadni. Természetes, hogy az egyes vidékek némileg állandósuló viszonyaihoz képest ez a bérösszeg is némi módosulásnak volna alávetve, de a munkás tisztában volna jövedelmének nagyságával és törvény előtt kötött szerződéséhez kénytelen volna ragaszkodni, míg ezideig a gazdával megkötött szerződés magánjellegű lévén, ha a hatóságok oka nem volt, ugy joga sem volt a beavatkozásra.

Egészen más kategóriába tartoznak azok a sztrájkok, melyek a fővárosok nyugalmát szokták feldulni. Ezenél már nagyon is érezhető az egész világot behálózó internáczióne hatása, és a szoczialista tévtanok hatása egész retentességben nyilatkozik meg. A föld egyszerű népe felfogni sem képes a tévtanok lényegét és elkeseredve saját sorsán a lelketlen izgatók szavára odaáll a szurony elé. De a főváros sztrájkolói szentül meg vannak győződve államfelforgató tévtanaik jogosultságáról és a szoczialisták központi intézőségével való közvetlen érintkezésébe immár állandó veszedelemmé vált a főváros polgárságára nézve. Hol itt hol ott úti föl fejt egy elégedetlen csapat, és megszámlálhatatlan azoknak a sztrájkolóknak száma, melyek miatt csaknem állandó készenlétben kell állania rendőrségnek és katonaságnak egyaránt. Pékek, lovasuti kocsisok, gyármunkások, kőművesek egymásután tették félre munkájukat és okoztak egész komoly zavargásokat sőt vérengzéseket. Ezek ellen csakugyan nincs más védekezés, mint ha az állam egész hatalmát érezteti velük. Mert hiába való volna minden jóakarattal ott, ahol az elvakított tömegek jogaik kibővítésével szemben kötelességeik leszállítását követelik. A humanizmus, a civilizáció fejlődésével, haladásával a

SZARVAS és VIDÉKE TÁRSZÁJA

Van-e másvilág?

Istenben boldogult első feleségem szöke haja és kék szemű daczára, szörnyen féltékeny asszonyság volt. Hat évvel ezelőtt, a hogy dobogó szívvel álltam a szegényke halálos ágya mellett, mikor már a nyelvén kívül semmiét sem bírt mozgatni, azt nyöszörögte:

— Édes Vendelkém, fogadd meg nekem itt az én halálos ágyamnál, hogy soha többé meg nem fogsz nőszülni. Lásd én még a sírban sem tudnék nyugodni azzal a gondolattal, hogy mig én egyedül fekszem rideg koporsómban, azalatt te idefenn valami szép asszonnyal éled világotat.

Jaj, de milyen örömmel fogadtam meg.

A temetése után két hónapig nem néztem én semmiféle asszony-személyre. Hanem egyszer aztán megláttam egy bogárszemű fekete haju angyalt, és — hat hét múlva nászutra mentünk külföldre . . . Biatorbágyra.

Ez a második feleségem nagyon édes asszony — volt az első hetekben, hanem azután!! Az a Xantippe

nevű általánosan ismert asszonyság valóságos Szent Genovéva hozzá képest. Bezzeg ez nem félt a szép asszonyoktól, hanem minden reggel megnézi a pénztárczát, mikor elmegyek a hivatalba, s a hányszor megjövök, számon kéri a pénzt az utolsó grislíggel.

A kimaradást hazuról csak egyszer próbáltam meg, de el is vette tőle a kedvem egész életemre. Most minden este nyolcz órakor már az ágyban vagyok, mely biztonság kedvéért a feleségemével egymás mellé van állítva a szoba közepére, s azonfelül mindkét oldalon egy-egy bölcsővel eltorlaszolva, melyek mind-egyikében két-két jöttüdejű csemetém különféle moll és dur hangversenyvel bizonyítja be minde este, hogy nem muszáj az embernek mindennap tíz óra előtt elaludni. A megszökés tehát teljes lehetetlen.

Felsőbb helyről nyert engedély folytán mikden este egy pipadobányt szabad kiszinom az ágyban fekvé. Hogy azalatt a Laczi fiam hányszor üti a torkomra a pipaszárt, a Pipike lányom meg hányszor csiklandozza meg a talpaimat, az nem tartozik szorosán a dologhoz. Még meg köszönhetem, ha a könyvet, a melyet olvasok, csak kiütik a kezemből, de nem tépik el.

Tegnap este, a hogy a hivatalból haza menve, benyitok a szobába, a bámulattól megdermedve álltam meg az ajtóban. Az asztal a szokottnál díszesebben felterítve, két szál égő gyertya és — dü immortales —

két butéla bor a közepén. A feleségem zokogva boru a nyakamba, a négy csimóta éles discantból chórusban kíséri visitással az ő sirását, mig belekapaszkodva a ruhamba a Laczi gyerek egy pillanat alatt feltüntette a kabátom zsebéből a gyufát.

— Tudod-e édes öregem, — zokogja fuldokolva a feleségem — hogy ma van házasságunk ötödik évfordulója. Lakomával ünnepeljük meg ezt a nagy napot az okozatnak egy kicsit ürültem, de az okozat okát szerettem volna ha más okozta.

Denique meg volt a nagy vacsora. Mind a négy gyerek a nekik szokatlan boritaltól csakhamar becsipve, a bölcsőkben elhelyeztetett és elaludt, a feleségem kiment a konyhába rendet csinálni, én meg lefeküdvé, elővettem Tövölgyi Titusz „Van-e másvilág?” című spiritisztikai könyvét és olvasni kezdtem. No hát az borzasztó, hogy mennyi képtelenség van abban a könyvben felhalmozva! Ideges bosszankodással dobtam el a könyvet, s felhasználva a feleségem távollétét, újra pipára gyujtva, gondolkozni kezdtem a felett a spiritisztikai humbug felett. Feltettem magamban, hogy felkeresem azt a spiritisztikai társaságot, részt veszek az ülésén, hogy személyesen győződjek meg, csakugyan idézhető-e a lelkek és lehet-e azokkal beszélni? . . .

*

munkás már megszűnt pária lenni. Levegője világozása, keresete számot tevő faktorrá teszi őt a társadalmi életben; ha erőnek erejével kivonja magát ebből, ha a feladatát jutott alkotás helyett lerombolni igyekszik még azt a kis piedesztált is, melyre a század humanitása emelte. Am ő lássa a következtetéseket, Nem ismerjük el a szocializmus jogosultságát, mihelyt az az egyén szükséges létfeltételein túl általánosságokban mozog, és az állam a saját gyöngeségének adja bizonyítványát, ha minden rendelkezésre álló eszközzel, ha az mindjárt fegyver is, nem tudja megóvni az államfejlődés békés folyamatát.

G. L.

Kormányzati intézkedések.

Ha semmi sem jelezne, hogy az ország egy ismeretlen köztevékenységi akcióival fog a télen megbirkózni, a panperismussal: jelzik azon intézkedések, melyeket a kormány jó eleve kezdeményezett. Kettő komoly jelentősége szerint emelkedik ki ebből: egyik Darányi földművelésügyi miniszternek intézkedése, hogy a vetőmag-szükségletét a jövő évi termésig előlegezi a másik Perczel Dezső belügyminiszternek körrendelete, mely köztörvényhatóságainkat felhívja, hogy szorgos figyelemmel kísérjék, miként a bálsikeres gazdasági évben a kölcsönre szorult gazda az uzsora karmaiba ne kerüljön. Mindkét miniszteri intézkedés célja tiszteletre méltó és tendenciája elismerésre méltó.

A miniszteri szobákban nem bürokratikus munka folyik, de mint ez esetekből kietszik — az okták közt a szív is részt kér a munkában.

Az illetékes miniszterek aggódva látják, hogy az 1897. gazdasági esztendő gondterhes napokat mért a magyar gazdára, kiknek sorában számosan vannak, a kiknek földje még a jó vetőmagot sem teremt meg. Ebben a helyzetben vetőmagot ajánlani, annak kamatmentes visszafizetésével könnyíteni, derék állami intézkedés és magyarozatát találja abban a súlyos időben, mely a gazdára nehezedett.

Minden körben készek elismeréssel honorálni a tény, mert mindenki tudja, hogy oly gyöngék a mi társadalmi akcióink, hogy olyan főben járó dolgokban mint egy közönség megoldása, — még csak kezdeményezésre is képtelen a társadalom.

Pedig milyen baj ez!

Megszoktunk mindent a kormánytól a hatóságtól várni: mi magunk pedig a bírálók kényelmes tisztét végezzük. A közforumon évtizedek óta kísért az önszegélyző következtetek ügye a nélkül hogy valamire mentünk volna. Sőt horrendum dictu, — a képviselő, kinek erre a mondátum jogot nyújt minden költségvetés ressort tárgyalásánál fölveti miért nem csinálja az állam.

A feleségem a homályos szoba egyik sarkában feküdt a pusztá padlón, feje alatt egy kis divánpárna s bár szemét nyitva voltak, mégis aludni látszott. Kivüle még négyen voltunk a szobában, mindannyian a spiritizmus lelkés hívei. Egy öreg úr volt az elnök rengő, övig érő, hófehér szakállal, pergamenszinű erősen barázdás arccal, a feleségem volt a médium. A „Heretyutyutyu“ éneklésével kezdtük meg az ülést, Mikor az éneknek vége volt, sirbóli mély hangon kérdi az elnök:

— Nos uraim, kinek a lelkét idézzük?

Bátorságot vettem magamnak, s félénken susogtam:

— Az én első feleségemét.

— Omikron úr első feleségének a lelke, hajlandó-e előttünk megjelenni, s a kérdéseinkre válaszolni?

Dübörgő kopogás jelzé az „igent.“ Nyomban rá mintegy a levegőben libegve megjelenik az én boldogult első feleségem aetheri alakja, fehér slafrokkban, leeresztett hajjal s édes mosolylyal intget felém.

— Itt vagyok — szól túlvilági hangon — miért hívatál?

— Akarom tudni, hogy érzed magad a másvilágon s szeretsz-e még?

— Nagyon jól érem magam, s most még jobban szeretlek mint az életben.

A termény, anyag, hitelszövetkezeteket pedig sehol sem a kormányzat csinálta csak szabályozta valóságos paralízis progressirát konstataálnának azon pl. amerikában a társulás klasszikus földjén, ha valaki a kormányzati helyről várna avagy követelné, hogy a polgároknak speczialis igényeit kielégítő következtetést maga csinálja.

Még az iniciatívót sem várják és nem is kérnek belőle. Ez kerékkötés lenne szerintök, a mi nem is más. Mi pedig éhletlenségünkben várjuk a kormányzati intézkedést s dehogyszövetkeznénk, a mit csak közös erővel érhetünk el, mig nem muszájítanak. Oh, dehogyszövetkeznénk!

És aztán ha akadnak bátrak, vitézek és botorok, csak látni kell mily félszegen esik ki, ha valamihez kezdenek. Eleinte nagy fellendülés, magnum áldomás, aztán kanapé processus, elkedvetlenedés és elzüllése a legszebb czélokknak. Maga a kormány kényszerül, a mi másutt nincs meg, olyan tevékenységi kört elfoglalva tartani.

Igy maga az is, mely télfordulóra biztos lépetekkel egyes vidékeken megérkezik: a közszegénység megapasztása, kiegyenlítése, leküzdése nem közhatósági, hanem társadalmi funkció.

És a hátunk borsózik már annak a gondolatára, hogy ezt a nagy aktivitást igénylő feladatot az erőltet társadalom vegye gondjaiba. Pedig hogy a társadalom az ő érzékeny szerveivel legjobban betölti a feladatot, csak Angliára legyen szabad hivatkoznom, e gazdag országra hol a pauperizmus soha-em hiúnk meg orvoslást igénylő kérdéssé lenni és a hol az érző társadalom e tekintetben oly bámulatos nagyot próbál. Nálunk a nagy férfiak szobrát is állami erővel lélesítik s azok a szobrok váltak monumentálisá, mely nem csak a társadalmi akcióra támaszkodott.

Ez bizony szégyenlendő kis korúság és szinte reménytelenül állunk lesz e valjon még másképpen is.

Mi az ok? keleti kényelem szeretetünk, társulásra alkalmatlan kedélyünk, vagy a szövetkezés folytán előálló közérő jelentőségének félreismerése.

Azt tartjuk mind a három.

És míg ez meg nem változik, addig csak atyáskodjék a kormány, pótolja a gondviselést, végezzen ám társadalmi feladatokat.

Pedig hogy evidenter a közszegénységi ügy hatósági orvoslásánál a hivatalos eljárás során nagy tévedések nincsenek kizárva, hivatkozunk azon általános tudott esetre, hogy Hódmezővásárhelyen ez előtt három évvel előbb minden komolyabb ok nélkül pénzsegély kiosztások törtek és azt olyanok kapták, kiket betétek után a takarékpénztárakban ismerik és süvegelik. Ilyeneknek társadalmi akciók mellett megtörténni egyszerre nem lehetett volna.

HIREK.

— **A legutóbbi képviselő-testületi** gyűlés elfogadta azon javaslatot, hogy ezentul a községi adók

Mialatt beszélt olyan villogó fényt láttam felülni időről-időre, mint egy meggyújtott s hirtelen kialudt gyufa lobbanása.

— Jöjj ide mellém, s csókolj meg!

A szellem megmozdul, felém lebeg, oda ér, s megcsókolja a homlokomat. E pillanatban a médium-feleségem felugrik, hozzám rohan, s megakarja a szellemet fogni, de az odébb libben; most egy rémületes kergetődzés kezdődik. A feleségem ujjongva kergeti a szellemet, az meg tánczó lebegéssel röpköd köröttem néha megerint, s mindannyiszor valami égetés félet érzék az érintés helyén, azt a süstörgő lobbanást meg egyre süröbben látom. Egyszerre a feleségem abba hagyja a kergetést és iszonytat csip a karomon...

Felébredtem. Csakugyan a feleségem csipése ébresztett fel. Mikor az álomból kibontakozva magamhoz tértem, láttam s értettem meg mindent. A Laczi fiam roppant komoly pózával ült az ágyában és szitta az elalvásnál a számból kiesett pipámat, melyet a zsemből elesent gyufával gyujtogarott meg. Annak a lobbanását láttam én álomban, s a feleségem is arra ébredt fel, hogy:

— Még jó, hogy fel nem gyujtotta a lakást.

Omikron.

után is végrehajtási kamat fizetessék és pedig minden forint után 2 kr.

— **Krémer Jenő jutalomjátéka.** Szintársulatunk derék komikusának, a jeles társulat egyik legerősebb oszlopának e hó 18-án szombaton lesz a jutalomjátéka. Krémert, a ki a színházi szezon első napjaiban már kedvence lett a szarvasi közönségnek, — azt hisszük — felesleges a közönség pártfogásába ajánlanunk. Hiszen ismeri és szereti őt mindenki. — Egy-két estét kivéve minden előadásban szerepelt fáradhatatlanul. Pompás humorával, hatalmas alakításával sok élvezetes estét, számtalan derűs perczet szerzett közönségünknek, mely bizonyára méltányolni fogja a kitünő komikus érdemeit jutalomjátéka alkalmával.

— **Október hatodikát,** a tizenhárom vértanú gyászos halálának emléknapját, a „függetlenségi kör“ az idén, az eddigieknél nagyobb szabású ünnepélyvel akarja megtartani. Az előkészületek és az ünnepély programjának összeállításához már hozzá is fogtak.

— **A színház műsora.** Hétfőn szept. 13-án Romeo és Julia Tragédia. Kedden szept. 14-én Hoffmann meséi. Regényes opera. Szerdán szept. 15-én A helyettes Vigjáték, itt először. Csütörtökön szept. 16-án A bőregér Operette. Pénteken szept. 17-én Hadjárat a bekében. Vigjáték. Szombaton szept. 18-án A belleville szüz. (A mi tüzoltóink.) Krémer Jenő jutalomjátéka. Vasárnap szept. 19-én A gerlei kis király Népszimű itt először. — Utolsó előadás.

— **Felhívjuk a t. olvasóink** figyelmét a világhírű Remington írógépre, melyeket Amerikában gyártanak s Magyarországon kizárólagosan a Glogowski és társa budapesti czég hoz forgalomba. A Remington írógépeket mintegy negyedszázad óta közmegelegedésre használják világszerte és különösen az 1891-es legújabb 7-es számú modell oly remek és tökéletes szerkezetű, hogy a szakemberek bámulást és legnagyobb elismerését vívta ki. A Remington írógépeknek az a nagy előnyük, hogy 1-2 óra alatt bárki megismeri és megtanulhat rajtuk írni; rövid idei gyakorlattal pedig a leggyorsabb kézírás 3-4 szerez sebességét érheti el, és eltekintve az idő nyereségben rejlő jelentékeny költség megtakarítástól, gyönyörű szép, tiszta, mindig egyforma nyomtatászerű írást produkál.

Hazánkban már igen nagy elterjedésnek örvendenek, így több miniszterium, számos megye, pénzügyintézet, gyár, kereskedő-czég stb. használja nagy sikerrel. Kapcsolatban az Edison által feltalált Mimeograph-val bármely Remington írógéppel írt példányról óránként 600-800 az eredetétől meg nem különböztethető tiszta levonat nyerhető. Meg vagyunk győződve, hogy a Remington írógép rövid idő múlva nélkülözhetetlen irodaszerszözé fog válni nálunk is.

A Glogowski czég, melynek látványosság számba menő, nagyszabású Központi telepe Budapesten V. Erzsébet-tér 16. szám alatti ujjalotában van, minden komoly venni szándékozónak, az országot bármely részébe saját költségére küld egy Remington írógépet vételkötéletek nélkül díjtalan próba használatra és ugyancsak saját költségén küldi ki szakközvegeit az írógép rendkívüli egyszerű kezelésének költségmentes beoktatása céljából. Ekként bárki a czég költségén meggyőződhetik a Remington írógép korszakalkotó czélszerűségéről. **Prospektust díjtalanul és költségmentesen küld a Glogowski és társa czég.**

— **Bucsú** Sürgős áthelyezés útján történt eltávozásom alkalmával mindazon barátaim és ismerőseim kiltól személyesen bucsút nem vehettem, fogadják a távozóknak bucsú szavát. Isten önökkel. Szarvas 1897. szept. hó 6-án György János.

— **Utolsó hét.** Jövő vasárnap este utoljára gördül le a függöny az „Árpád szálloda“ dísztermében rögtönzött színpadon és Makó Lajos szegedi társulata — mely augusztus 14-től kiváló nemes szórakozást szerzett Szarvas közönségének — a „Gerlei kis király“-al bucsút vesz tőlünk. — Ha Makó igazgató az utolsó előadás után a kasszájában egy kis „leszámlást“ tart bizony-bizony csak azt a sajnos körülményt tapasztalhatja, hogy elsőrangú szintársulatának öt heti itt működése alatt a kiválóan gondos, művészi előadások, a pompás újdonságok egész halmaza daczára a nagy eikölcsi siker mellett sem részesül ama pártfogásban, melyet ugyancsak megérdemelt volna. — Nem kutatjuk mi volt a részvét hiány oka — lehet hogy a színházi helyiség változtatása, a némelykor elviselhetetlen hőség, — de bizunk benne, hogy Szarvasnak mindaddig jó hirben álló színpártoló közönsége a szezon utolsó hetében megragadja az alkalmat, hogy tömeges látogatásával lerójjá adóját a kitünő szintársu-

lat iránt, mely annyi művelzetet nyújtott közönségünknek.

— **Ipariskolai beiratkozások.** Vasárnap f. hó 12-én kezdődnek meg, délután 2—4 óráig a Benka-féle iskolában. A beiratkozni kötelesek, kötelezettségüknek okvetlen eleget tegyenek, annál is inkább, mert ennek elmulasztása esetén, büntetést vonnak maguk után.

— **Eltávozás.** Fülöp József, a szentandrászi ifjúság egyik oszlopos tagja, a községházánál viselt hivatalából Kóndorosra helyeztetett át. Azt hisszük, együtt érzünk a szentandrászi közönséggel akkor, midőn Fülöp ávozása felett sajnálkozásunkat fejezzük ki.

* **Aktuális gyermekina.** Bébé aludni ment s ágyában esti imáját mondta:

— . . . add meg uram a mineennapi kenyerünket . . .

Itt hirtelen abba hagyja:

— Mamácska — kérj okos szemeit felvetve — ne kérjem a jó istent, hogy olcsóbb kenyeret adjon?

* **Optimizmus.**

Aggyszűz tizenöt csomaggal, ládával, dobozzal megrakodott kocsin érkezik a pályaudvar elé.

Rohan oda a sok hordár.

Ah, hogy rajong körülöttem a férfi nép!

* **Forgácsok.**

A hajdani jó világban az a nóta járta: „Csak egy kis lány van a világon.” A mai imádók is ugyanezt huzatják, de már kérdő alakban: „Csak egy kis lány van a világon?”

* **Vendéglőben.**

Vendég: Mondja csak korcsmáros ur, mi a veve ennek a bornak?

Korcsmáros: Miért tetszik kérdezni?

Vendég: Mert ha egyszer meg van keresztelve, hát kell hogy legyen valami a neve!

* **A piramisok** alján halad a kiránduló társaság.

Kaczér aggyszűz felsóhajt, a mint a piramisokat nézi:

— Négyezer esztendő tekint le ránk!

Egy jókedvű ur felel:

— De fel is tekint néhány szép esztendő!

* **A népfelkelők fegyvere.**

Pernye Ambrus uram egy nap lecsüggesztett fővel tér otthonába a községházából.

— Hát kelmednek mi baja, hogy úgy jár, mintha az orra vére folyna? — kérdi a felesége.

Éppen most hirdették ki, hogy el kell menni mindnyájunknak népfelkelőnek.

— Na, hiszen szép katona lesz kelmedből, — csüfolódott az asszony. — Hát aztán mivel fog harcolni?

— Puskával, karddal.

— Igen ám, de hátha kelmednek nem jut fegyver, mivel fog akkor harcolni? — csüfolódik tovább az oldalborda.

— Mivel? Hát a te nyelveddel lelkem! — pattant ki Pernye uramból az igazság elfojtott szikrája.

— Ez elől bizonyosan megretírnak a muszkák.

Népmozgalmi adatok.

Születések. Az elmúlt hét folyamán született 26 gyermek. Az év elejétől ezideig összesen 684.

Eljegyzések Lipták Pál Kvacsovicsi Linkát, Hipszki István Pljesovicsi Judit, Lalik János Veles Judit, Sztoncsik Márton Korim Judit, Szvák András Pecseuye Teréz, Litauzski János Zaharecz Kató; Fereneci Mihály Szrnka Mária.

Házasság: Krajsovits Mihály Krajsovits Máriaival, Fridman Henrik Stern Helén, Schlesinger Ignácz Khn Janka.

Halálozás. Az elmúlt hét alatt meghalt 18 ember. Az év elejétől ez ideig összesen 478.

Szaporulat az év elejétől 233.

Színház.

Vasárnap f. hó 5-én este színpadra került Nestorjának „Lumpaczius Vagabundus” című 3 felvonásos

énekes bohózata szép számu közönség előtt. A három jómadár egyike Szilágyi Dezső mint czérna szabó jó alakításával s talpra esett élceivel folytonos jóhangulatban tartotta a közönséget, s a közönség nem is fukarkodott vele szemben előismerésének nyilvánításával, míg Krémer Jenő lábszj csizmadia mint egy elzüllött de jó ízű humorral bíró csizmadia szerepelt, eltekintve ügyes alakításaitól teljes erejével azon volt, hogy ezen jó alakot érthetetlen beszédjével minél rosszabbá tegye, s úgy látszik nagyon is a karzati közönség kedvére és szája ize szerint igyekezett játszani. A többi szereplők is töllük telhetőleg igyekeztek kevés cselekvéssel bíró szerepeiknek megfelelni. A második felvonás után Rákosi által előadott kuplék részben kárpóolták a jelen volt közönséget az egész darab silány-ságáért.

Hétfőn f. hó 6-án színpadra került „A két tacsó” című népies színmű. A czimszerepet Tárnocki Gizella és Berényi Paula oly érzéssel s oly természetes játékkal adták, hogy a jelen volt közönség osztatlan tetszését érdemelték ki, különösen azon jelenet midőn a két tacsó egymásiránti ragaszkodásuknak, majd pedig a rendőrök kezeik közül való kiszabadításuk, s az ennek folytán tanusított gyermekes felfogású hála viszonzása, mit a csavargók című képletben adtak elő az egész közönséget magukkal ragadták, s játékuik természetességét mi sem jellemzi jobban, hogy előadásuk vége felé nem egy érzékeny szívűt könnyekre fakasztottak. Az est sikerének emeléséhez nagyban hozzá járultak Szilágyi Berta, ki a gyermekétől megfosztott anya kétségbeejtő fájdalmait, majd pedig a gyermekét megtaláló édes anya határtalan örömet jól adta. Krémer Jenő mint a megrögzött, s jól kieszelt furfangjával minden körülmények között helyét megálló betörőt jól személyesítette.

Kedden f. hó 7-én Verdi nagy operája „Traviata” került színpadra. Szokatlan dolog vidéki kis városban operát előadni, szinte hihetetlennek tetszett hogy ez itt Szarvason sikerüljön, de mily kellemesen családott a színházat látogató közönség, midőn e remek operát Makó igazgató itt előadatta, s előadatta úgy, hogy ez előadással bármely nagyobb város színpadján is csak sikert arathatna. A czimszerepet R. Réthy Laura adta oly remek énekléssel, hogy a közönség minduntalan tapsviharral jutalmazta őt, Juhász Sándor és Stoll Károly szep énekeikkel nagy részt követelhetnek az est sikeréből. Csak dicsérettel említhetjük meg azt is, hogy úgy az ének mint a zenekar kitünő összhanggal működött, miért is már az est folyamán sokan gratuláltak a színház jeles karmesterének. Kár hogy a közönség nagyon is gyér számmal jelent meg, s nem méltatja Makó szinigazgatónak azon fáradozásait, hogy közönségünkkel a magasabb színművészet élvezeteit is megösmertesse, mert ez esti előadás nemcsak a helybeli, de bármely nagyobb város közönségét is teljesen kielégíthetett volna.

Szerdán f. hó 8-án színpadra került „A két örömnap” című 4 felvonásos s mulattató jelenetekben gazdag bohózat. A szereplők mindenike igyekezett szerepének kedvderítő részét jól kihasználni, mi sikerült is nekik, mert a jelen volt közönség folytonosan a legderültebb hangulatban volt, minek fokozásához Juhász Sándor, Tárnocki Gizella, Krémer Jenő, László Gyula és Mezei Péter, szabatos játékaikkal nagyban hozzá járultak.

Csütörtökön f. hó 9-én színpadra került „A garasos alispán” című 3 felvonásos vígjáték itt először, s tán ez lehet az oka, mivel a közönség előtt teljesen ismeretlen volt e darab, hogy mű pártfogásáról ismeretes szarvasi közönségünk oly gyér számmal jelent meg, pedig e vígjáték, mely nagyon is a mai korból vette tárgyát, s mulató jelenetekben is eléggé gazdag, s a közreműködők gördülékeny s összefüggő játékaikkal nagyon is azon voltak, hogy ez új darabot kedvezően mutassák be. — A czimszerepet nagyon jó alakításával s igen sok természetességgel Sándor Emil adta, mellette ki-tüntek még Juhász Sándorné, Tárnocki Gizella, Lákács Gyula és Pethes Imre; kiket a jelen volt közönség előismerésül tapsviharral jutalmazott.

Pénteken f. hó 10-én Csiky Gergelynek „Jó Fülöp” című 3 felvonásos vígjátéka került színpadra: a czimszerepet László Gyula játszotta, sikerült alakítással adta a mindenki ügyét szíven hordó, csak a maga dolgait elhanyagoló, s szeleverdiségével látszólag minden dolgot elrontó, de azért mégis, minden látszólag elkövetett hibát jóvá tevő fiatal embert, ki ennek folytán azon általa nem remélt helyzetbe jutott, hogy jegyese is, másnak lett menyasszonya, s egyízben jóízű szeleverdiségével a nézőközönséget oly vidám hangulatba hozta, hogy ezáltal magukat a szereplőket is zavarba ejtő nevetésre ingerelte. R. Balogh Etel

jól adta a szerény polgár leányból a drsentri családba jutott úrnő szerepét, Krémer Jenő a tölle megszokott humoros előadással játszotta a vasárnapból lett földesur szerepét. Szilágyi Berta és Pethes Imre szép játékuikkal ssintén nagyban hozzá járultak az est sikeréhez.

CSARNOK.

Etelhez.

A köd, a köd jön szürke szárnyon:

Lelkem még küzködik veled,

De úgy is mindhiába, látom,

Én leszek a harc vesztese.

Nyaram virága haldokolva

Lehull, a szél tovább sodorja,

Egykor rég, a legszebbikét

A te kezecskéd tépte szét.

Csupán egy repkény-ág maradt még,

S szívemre fonta rá magát;

Érezem, én is veled halnék,

Ha ezt is leszakítanák.

Oh, Etel én egy igaz szerelmem,

Emléked soh' se hágy el engem,

Síromban is továbbra hajt

S fejfámat is befutja majd.

S. E.

Pipa dal.

Sokan meg énekeltek már téged

Pipám s a dohányt mely benned égett

Mivel pedig hogy én is imádlak

Engedd, hogy rólad én is firkáljak.

Hát . . . hát szerettem én is valaha

De megcsalt az álmok kis barna

Haza rohanok dühösen

S kérdelem, hol a revolverem.

A végrendelet írásához kezdék

Időközbe pedig pipára gyujtél.

És képzeljétek — óh csoda

Felejtém, hogy megcsalt a barna

És végrendelet helyett

Egy szerelmes verset

Csináltam a szökének

A ki még ma is szeret.

Gy. F.

Fiume.

Irta: Réthy Béla

A Karst tövében, a quarnetói öböl partján fekvő gyönyörű kikötő város nemcsak gyönyörű fekvésével hanem hatalmas arányaival és meglepi az utazót.

A ki a 30 ezernyi lélekszámból következtetve Aradhoz hasonló virágzó vidéki várost képzel e helyen azt nagy és kellemes csalódás várja.

Már a pályaudvartól a Corsó Deák-on át a kikötő felé igyekezve mindenütt nagyvárosiasan épült részleteket látunk mozgalmas utcaival élettel mely a Via del Corso-n s Riván éri el tetőpontját.

A Riva a városnak tengerre néző hosszú pata-sora, csupa 3—4 emeletes épületeivel élénken emlékeztet a budapesti Dunapartra de talán még annál is mozgalmasabb.

A folyton érkező és távozó személyszállító hajók sipolása a világ minden nemzete hajós népének érthetetlen lármája az óriási hajókra rakodó gőzdaruk re-csegése a hajók mellé álló tehervonatokat zakatolása összevegyül a déli gyümölcsöt és nyálánságot áruló utca-ágyerkőz sivításával s teljes legyen a fülsikerítő zaj, az ujságáruló gyerek is fülszánkba kiáltva ajánlja nem ugyan az esti ujságot, hanem a „Vole del Popolo”.

Nemcsak a fülszánk jut ki a magáé. A szemnek sem lehet panaszja.

A természetből épült több kilométer terjedelmű rakodó partot mindenütt hatalmas bérházak s 4—5 emeletig épített árnacsarnokok és elevátorok szegélyezik. Különösen szembe ötlik a magyar leszámítol bank idomtalan, de óriási méretű amerikai rendszerű elevátora.

A Riva legdiszesebb épülete az Adria tenger-hajózási részvénytársaság 4 emeletes igazgatósági palotája Ezen társaság a magyar államtól 1/2 millió forint évi segélyt húz s főhivatása a nyugat-európai és délamerikai összeköttetések fentartása. Kissebb

hajóival a parti hajózást fen tartani a „magyar-horvát gőzhajózás részvénytársaság“ feladata 100 ezer forint évi szubvenzióért. Ennek a társaságnak a gőzösei közlekednek fume és Abázia között is. Hogy a hajók személyzete magyarul nem tud s hogy a társaság menetrendjén hirdményein és menetjegyein az olasz német és horvát nyelvet igen, de a magyart nem találjuk az ughiszen egészen természetes. Hiszen a társaság székhelye Magyarország, a segélyt nyújtó kéz is magyar, Magyarországon pedig csak Turajagoo Ilés hazafias pohárköszöntőibe frázisnak tartják azt az igazságot hogy „nyelvében él a nemzet.“ S a magyar sajtó hasábjait csak nem lehet ilyen apró kérdések tárgyalásával unalmassá tenni.

Legfeltűnőbb méretűek az angol hajók. Ezek legnagyobbikára „Hilbrook“ nevű liverpooli gőzösre utal nyitott az angol matrózok előtt sem népszerűtlen bak-sis. Minek irogassam le hosszadalmasan e hajó iszonyu méretét? Azon egy adat, hogy 44 ezer zsák (440 vaggon) rizst hozott magával, fogalmat nyújt róla. A rizs a fumei rizshántoló gyár részére jött s kirakodása 3 gőzdaru segélyével 6 napot vesz igénybe.

Fiume ma már igen előkelő helyet foglal el a világ kikötő városainak sorában s fejlődése a kikötő városok között, még gyorsabb, mint Budapesté a fővárosok között. A kivitt áruk tekintetében például utol-érte, valaha annyira fejlette álló vetélytársát, Triesztet.

Az utóbbi években átlag 7000 gőzös és 4000 vitorlás hajó fordult meg kikötőjében.

Rohamos fejlődését Fiume nem természeti előnyeinek, hanem az állam igazán hathatós támogatásának köszönheti. Valóban bámulatosak azok a befektetések a melyeket itt az állam teljesít. Fiume területe a nagy fejlődéshez viszonyítva kicsiny. Nyugatról Ausztria, keletről Horvátország szorítják össze partját, mögötte pedig az építkezésre alkalmatlan, meredek Karszt emelkedik. Egyedül a tenger az, a merre terjeszkednie lehet. S valóban Fiume legmodernebb részei már a tengeren épültek. A tenger lett feltöltve sok millió köbméter kő elsüllyesztése által. Hogy mihe kerülhet az így nyert terület, azt elképzelni is nehéz.

S noha a rakodó partok ily költséges nagyobbítása harmincz év óta szakadatlanul folyik, még mindig állandó a panasz a helyszülke miatt. Az építkezés alig tud lépést tartani a rohamos fejlődéssel.

Fiume hatalmas közvetítő kereskedelme folytán nagyon alkalmas hely arra, hogy a szerencsével párosult szorgalom vagyont szerezzen benne; de nem kevésbé alkalmas arra is, hogy a vagyonos ember fáradtsága gyümölcsét élvezze.

Lakóinak részük van mindazon élvezetekben, a melyet a nagyváros nyújt, de azoknak is pazar kényeztetés kényeztetés, a kik fogékonyak a természet szépségei iránt. Már magának a városnak a fekvése is festői. Közben Volosca, Abázia és Lovrana tengeri fürdők hova 30-40 percz alatt és néhány hatos költséggel óránként kijuthat az ember s télen is a szabadban zöldelő és virágos kertekben töltheti pihenő óráit. A változatos dalmát part és a Quarneró szigetei is mind megannyi közel, szép kiránduló helyek.

S a mi legbecsesebb, a nyári meleg elől pedig azután 2 óra alatt jutni el a hegyek hús fenyvesei közé.

A klímának s vele a növényzetnek ekkora változatossága, ilyen kis távolságban Fiumét Európa egyik legérdekesebb pontjává teszi. E helyen találkozunk az éjszaki és középeurópai növény élet a mediterrán flórával. Nem lesz talán érdektelen megemlíteni, hogy a kiegyezés óta Magyarország fumei építkezésekre és ide való vállalatok segélyezésére többlet költött 40 millió forintnál, oly összeg ez, melynek 1/10 része sem jutott más magyar városnak.

Ma ugyan még erős az olasz elem majoritása. A gyönyörű városi színházban még az olasz muzsa van otthon s a jómódú praciások büszkék olasz voltukra s gyűlölik a horvátokat kiktől nemzetiségüket féltik.

Ha ehhez hozzá vesszük hogy az Adria tenger nyugati partja majdnem teljesen elszlávosodott nem kell hozzá sötétlen látás, miszerint Fiume elhorvátosodása csak idő kérdése.

Budapesti levél.

Az események, újdonságok egymást érik a fővárosban s mindig vannak oly tudnivaló dolgok melyről értesülni a vidéki közönségnek érdekében áll.

A legérdekesebb esemény Budapesten most az, hogy kivirágzott a Deák-téri vasház. a földalatti villamosvasut díszes kioszkja! Reinisch Testvérek kereskedelmi kertészete, mely Budapest virágkereskedőinek legnagyobb részét látja el virágüzletével, virágcsarnokot nyitott ezen valóban pompás helyen s virágoztatta a vasépületet. A Reinisch Testvérek kereskedelmi kertészete a Gizella-úton 33. sz. a. van s aki nem látta, annak fogalma sem lehet arról, hogy mily óriási területet foglal az el, csak sejtelné lehet, ha megemlítjük, hogy az óriási pálmaházak, a délszaki növények számtalan üvegházain kívül a tenyészvirágok egész erdeje van itt; a különféle nemesfajú rózsák legszebb fajja, mintegy negyvenezer törzsen virágzik. Miért is ajánljuk tisztelt olvasóinknak, ha alkalmi koszorúkra, csokrokra dísznövényekre és virágokra lesz szükségük, megrendeléseikkel Reinisch Testvérek kereskedelmi kertészetéhez forduljanak (Budapest virágcsarnok: Deák-tér. Kertészeti: VII. Gizella-ut 33.) a hol a megrendelések a legutányosabban, legmondosabban postafordultával eszközöltetnek.

Vértessy Sándor Kristóftéri illatszerüzletét, mely fővárosunk legrégibb, legszilidabb és legjobb hírű e fajta üzletei közé tartozik, a tulajdonos elhalálása folytán ennek fia Vértessy Oszkár vette át s az edigi előkelő színvonalon tartva vezeti azt tovább. Az új tulajdonos Páris leghíresebb illatszergyáraiban évekig működött, a hol igen nagy gyakorlatra tett szert s e téren mint elsőrangú szak-tekintély lett ismeretes. Az ödes atya mellett folytatott hosszas gyakorlati működés pedig teljesen képesíté arra, hogy feladatát helyesen oldja meg s a melyen tisztelt közönség bizalmát s nagybecsű támogatását kiérdemelje.

Az óriási esőzések és nyári árvizek az ország minden részében súlyos károkat okoztak, melyek még tetemes utó-bajai maradtak a nedves falak és épületekben, miután azok kiszáradását a beállott őszi időszak már meggátolja; miért is újlag alkalmosszerűvé vált a Magyar Aszfalt-Részvénytársaság vállalatot az érdekelt közönség figyelmébe ajánlani, mint a mely egyedül hivatott és elismert a nedves falak szárazzá tételére. De a közutak és járdák jó karba állítása is fontos kérdés, mert a még türethető nyári esőzések után is elég kellemetlen volt a nagy sár hát még az őszi és téli időjárás tulnyomóan nedves időszakában! A hol tehát még nincsen megoldva a közutak és gyalogjárdák jó karban helyezésének kérdése, ott ne késedelmeskedjenek a járdát aszfalt-burkolattal s a kocsiutakat aszfaltmakadammal elkészíttetni, mint a melyek olcsóbbaság és észszerűség szempontjából is felülmulják a kockaköburkolatot, mit legjobban igazol azon körülmény, hogy az aszfalt-burkolat és aszfalt-makadam évről-évre nagyobb arányban terjed az országban, mert mindenütt arra a meggyőződésre jutnak, hogy egy a köztisztaság és közegészség, mint a közlekedési módok folytán is előnyös. Minden kívánt felvilágosítással és költségelírányattal készségesen szolgál a Magyar Aszfalt-Részvénytársaság igazgatósága: Budapest, Andrassy-ut 30. sz.

A Budapestre utazó vidéki közönséget figyelmeztetjük hogy a szálloda megválasztásában óvatos és körültekintő legyen, mert a mult évben a kiállítási alkalomra tömegesen keletkezett ugynevezett szükségshálódnak ma már nincsen létjogosultsága, annál inkább, miután az ócska házakból átalakított szállodák a modern kényelem hiányával éppen oly áron számítják a szobákat, mint a legnagyobb komforttal ellátottak. Ezért ajánljuk t. olvasóink különös figyelmébe a „Pannónia“ szállodát a kerepesi úton, mely a Nemzeti színház tözsomszédságában s a Népszínház közelében, a köz-utí vasut megálló helye előtt van; feltalál itt mindent a vendég, a mi kényelmet és czélszerűt az egészséges követelménye kíván. Glück Frigyes ur, a szálloda tulajdonosának személyes felügyelete mellett a legmondosabb szolgálat s a legszigorubb tisztaság mellett a szobák a legmérsékeltetebbek s a villamosvilágítás nem számítatik külön fel, sőt a szálloda díszes olvasó szobájában a „Telefon Hírmondó“ is ingyen hallgatható. Gyönyörű fedett udvarok

jében van a főváros legkedveltebb étkezőhelye s a szálloda minden emeletén van fürdőszoba, úgy hogy a „Pannónia“ méltán nevezhető a főváros elsőrendű szállodájának.

Nyilt-tér.)

Nyilatkozat.

En alulírott a bálrendezőség jegyzője nyilatkozom, hogy Kohn József valamint Haász Ignác urak ellenmondásai valamint felelősségükre küldtem vissza Grün Sámuel urnak a rendezőségbe beadott két forintját

Misura László.

Fenti nyilatkozat alapján kijelentem, hogy oly ingatag gyerkőcz jobban mondvá fráter szavaira mint Haász Ignác zéra ki le tagadta megbizottaim előtt azt a mit Misura László úr előtt mondott nem is reflektálok. Kijelentem, hogy Kohn József ki sértegetni tud, de midőn sértegetéseit helyt kell állnia akkor gyáván meghátrul, éretlen ficzkónak tartom kit még annyira sem érdemesitek hogy pofon üssem.

Grün Sámuel.

*) E rovatban közlöttékért nem vállal felelősséget a szerk

A szerkesztésért felelős: SÁMUEL ADOLF.

Hirdetmény.

A Körös-tisza-marosi ármentesítő és belvizszabályozó társulat árterébe és teherviselése alá az 1884. évi LII. t. cz. alapján ideiglenesen bevont azon katasteri földrészetek adminisztratív kirovasai iránti leszámolás, melyek a műszaki ártérfejlesztés által magasabb árvízszínek alá lettek sorozva, az 1885—1889 évekről elkészülvén és felülvizsgáltatván: ezen leszámolási munkálat, az 1897. évi szeptember hó 15-ik napjától november hó 15-ik napjáig terjedő közszemlére tétetett ki az illető községek közházainál.

Ezen körülményre az érdekelt földbirtokosok figyelmét hirlapok utján is ezennel felhívom annak megjegyzésével, hogy erre vonatkozólag bővebb tájékozást a község illetve a városházánál és egyéb közhelyeken is kifüggesztett „hirdetmények“, úgy szintén a helyi szokás szerinti híresztelések s a közszemlére kitett leszámolási részleteknek felügyeletével megbizott előljárásági tag urak szolgálatnak.

Szentcs, 1897. szeptember hó 3-án.

Fekete Márton s. k.
kir. tanácsos, főigazgató.

Legjobb poloska irtó bolhák, és konyha rovarok ellen is stb.

ZACHERLIN

Hatása csodálatos! Öl biztosan,

mint bármely nemű szer mindenféle rovarokat és azért is az egész világon elősmert mint egyedüli a maga nemében, dicsért és igen kerestetik. — Jelei a következők: 1. A lepecsételt üveg. 2. A Zacherlin név.

Kapható helyben:
Réthy Sándor,
Nyácsik Soma utóda,
Kmetz Mihály
urak kereskedésében.